

Leveringsvoorwaarden voor de Grafische Industrie

geponneerd op 3 juni 1992 onder nr. 158/92 ter griffie van de Afdoningsrechtbank te Amsterdam. Auteursrecht berust bij het KVGO.

Inhoud

1. Definities
2. Algemeen
3. Offertes, aanbiedingen
4. Annulering
5. Prijs
6. Prijswijzigingen
7. Betalingstermijn
8. Wijze van levering; eigendomsvoorbehoud
9. Termijn van levering
10. Onderzoek bij aflevering
11. Inhoud en wijziging overeenkomst
12. Zet-, druk- of andere proeven
13. Afwijkingen
14. Duurovereenkomsten; periodieke uitgaven
15. Auteursrechten;
16. Eigendom productiemiddelen etc
17. Eigendom opdrachtgever, pandrecht
18. Door de opdrachtgever aangeleverde materialen en producten
19. Overmacht
20. Aansprakelijkheid
21. Geschillen; Scheidsrecht voor de Grafische Industrie
22. Toepasselijk recht

Artikel 1: Definities

In deze leveringsvoorwaarden wordt verstaan onder:
a. **Opdrachtgever:** de natuurlijke of rechtspersoon die aan de leverancier opdracht heeft gegeven tot de vervaardiging van zaken of tot het verrichten van werkzaamheden;
b. **Leverancier:** de natuurlijke of rechtspersoon die de opdracht als bedoeld in onder a. heeft aangenomen en aan een mogelijke opdracht voorafgaande offerte of aanbod heeft uitgebracht;
c. **Informatiedragers:** magnetische banden en schijven, optische schijven en alle andere middelen bestemd voor het met behulp van apparatuur vastleggen, bewerken, verzenden of verveelvoudigen dan wel openbaar maken van teksten, tekeningen of andere gegevens, een en ander in de meest ruime betekenis van het woord;
d. **KVGO:** Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen, gevestigd te Amstelveen.

Artikel 2: Algemeen

1. De leveringsvoorwaarden zijn van toepassing op de toestand, om de inhoud en de nakoming van alle tussen de opdrachtgever en de leverancier gesloten overeenkomsten.
2. Algemene (inkoop-)voorwaarden van de opdrachtgever zijn slechts van toepassing indien uitdrukkelijk en schriftelijk is overeengekomen dat deze met uitsluiting van die leveringsvoorwaarden op de overeenkomst tussen partijen van toepassing zullen zijn.

Artikel 3: Offertes, aanbiedingen

1. Het enkel uitbrengen van een al dan niet met offerte aange-deugde prijsopgave, begroting, voorcalculatie of soortgelijke mededelingen, kan niet worden aangemerkt als een overeenkomst met de opdrachtgever.
2. Aanbiedingen van de leverancier zijn steeds vrijblijvend en kunnen slechts zonder afwijkingen worden aanvaard. Een aanbod wordt in elk geval geacht te zijn verworpen indien dit niet binnen een maand is aanvaard. Onder aanbod wordt verstaan een aan de leverancier gedaan voorstel tot het aangaan van een overeenkomst, dat zodanig is bepaald, dat door de aanvaarding ervan onmiddellijk een overeenkomst ontstaat.

Artikel 4: Annulering

1. De opdrachtgever is gerechtigd zijn overeenkomst te annuleren voordat de leverancier met de uitvoering van de overeenkomst is begonnen mits hij de hierdoor voor de leverancier ontstane schade vergoedt. Onder deze schade worden begrepen de door de leverancier geleden verliezen en gederfde winst en in elk geval de kosten die de leverancier reeds ter voorbereiding heeft gemaakt, waaronder die van gereserveerde productiecappaciteit, ingekochte materialen, ingeroepen diensten en opslag.
2. Annulering van overeenkomsten tot vervaardiging van periodieke uitgaven als bedoeld in lid 2 en 3 van artikel 14 is niet mogelijk.

Artikel 5: Prijs

1. Alle opgegeven prijzen zijn exclusief omzetbelasting (B.T.W.) en andere door de overheid opgelegde heffingen.
2. De prijs die de leverancier voor de door hem te verrichten prestatie heeft opgegeven geldt uitsluitend voor de prestatie conform de overeengekomen specificaties.
3. Bij samengestelde aanbiedingen bestaat geen verplichting tot levering van een gedeelte van de totale prestatie tegen het voor dit gedeelte in het aanbod vermelde bedrag of tegen een evenredig gedeelte van de voor het geheel opgegeven prijs.
4. Indien tussen partijen geen prijs is overeengekomen, maar partijen in een jaar voorafgaande aan de overeenkomst een of meerdere overeenkomsten met een gelijke of nagenoeg gelijke inhoud hebben gesloten, zal de prijs op basis van de daarbij gebruikte productiemethoden en gehanteerde calculatiecijfers worden berekend.
5. Indien buiten toepassing van het bepaalde in het vorige lid van dit artikel tussen partijen geen prijs is overeengekomen, indien slechts bij wijze van schatting een prijs is afgegeven of de overeengekomen prijs krachtens deze algemene voorwaarden kan worden gewijzigd, wordt de prijs respectievelijk de wijziging bepaald op een in de grafische industrie als redelijk beschouwd bedrag.

Artikel 6: Prijswijzigingen

1. De leverancier is gerechtigd de overeengekomen prijs te verhogen wanneer een of meer van de volgende omstandigheden zich voordoen: toename van de overeenkomst; voorschieten, stijging van de kosten van materialen, halffabrikanten of diensten die voor de uitvoering van de overeenkomst nodig zijn, stijging van verzendkosten, van lonen, van werkgeverlasten sociale verzekeringen, van de met andere arbeidsvoorwaarden gemide kosten, invoering van nieuwe en verhoging van bestaande arbeidsheffingen op grondstoffen, energie of reststoffen, een aanzienlijke wijziging in valutaverhoudingen of, in het algemeen, omstandigheden die met een ander vergelijkbaar zijn.
2. Extra bewerkte teksten, onduidelijke kopij, onduidelijke schetsen, tekeningen of modellen, ondeugdelijke informatiedragers, ondeugdelijke computerprogramma's of databestanden, ondeugdelijke wijze van aanlevering van de door de opdrachtgever aan te leveren materialen of producten en alle soortgelijke toeleveringen door de opdrachtgever die de leverancier tot meer werkzaamheden of kosten noodzaken dan deze bij het aangaan van de overeenkomst redelijkerwijs mocht verwachten, zijn grond voor verhoging van de overeengekomen prijs. Ook buitengewone of in redelijkheid onvoorzienbare verwerkingsmogelijkheden voortvloeiend uit de aard van de te verwerken materialen en producten zijn grond tot verhoging van de overeengekomen prijs.
3. De leverancier is gerechtigd de overeengekomen prijs te verlagen respectievelijk de overeengekomen prijs te verminderen indien de opdrachtgever wijziging in de oorspronkelijk overeengekomen specificaties aanbrengt, daaronder begrepen auteurscorrecties of gewijzigde instructies na de ontvangst van werktekeningen, modellen en van zet-, druk- en andere proeven. De leverancier zal binnen de grenzen van het redelijke aan deze wijzigingen meewerken, indien de inhoud van de door hem te verrichten prestatie althans niet wezenlijk van de oorspronkelijk overeengekomen prestatie afwijkt.

Artikel 7: Betalingstermijn

1. Tenzij anders is overeengekomen, dient de opdrachtgever de prijs en de overige verschuldigde overeenkomstsschuld van de bedragen te betalen binnen 30 dagen na factuurdatum, zonder zich op enige korting, verrekening of opschorting te kunnen beroepen. De betaling dient evenwel contant bij aflevering plaats te vinden indien de opdrachtgever een natuurlijk persoon is die niet handelt in de uitoefening van

een beroep of bedrijf. Bij niet tijdige betaling als evenbedoeld is de opdrachtgever verzuim zonder dat ingebrekestelling door de leverancier is vereist.

2. De leverancier is gerechtigd bij een overeengekomen aflevering in gedeelten, na aflevering van het eerste gedeelte, naast de betaling van dit gedeelte tevens de betaling te vragen van de voor de gehele levering gemaakte kosten zoals de leverancier is en kan worden.
3. De opdrachtgever is niet wijziging in en ongeacht de overeengekomen betalingscondities, gehouden op eerste verzoek van de leverancier zekerheid te stellen voor de voldoening van de krachtens de overeenkomst aan de leverancier te betalen bedragen. De aangeboden zekerheid zal zodanig moeten zijn dat de vordering met de eventuele daarop vallende rente en kosten behoorlijk gedekt is en dat de leverancier daarop zonder moeite verhaal zal kunnen nemen. Een eventueel later onvoldoende geworden zekerheid zal op eerste verzoek van de leverancier tot een voldoende zekerheid aangevuld dienen te worden.
4. Indien de opdrachtgever niet tijdig betaalt als in lid 1 van dit artikel bedoeld, is deze wegens de vertraging in de voldoening van het door hem verschuldigde bedrag vanaf de factuurdatum over dit bedrag de wettelijke rente verschuldigd. De leverancier is bevoegd een twaalfde deel van deze rente in rekening te brengen over elke maand of gedeelte van een maand dat de opdrachtgever zijn verplichting tot betaling niet volledig is nagekomen.
5. Bij niet tijdige betaling als in lid 1 van dit artikel bedoeld, is de opdrachtgever naast het verschuldigde bedrag en de daarop verschenden rente, gehouden tot een volledige vergoeding van zowel buitengerechtigde als gerechtelijke incassokosten, daaronder begrepen de kosten voor advocaten, deurwaarders en incassobureaus. De buitengerechtigde kosten worden gesteld op ten minste 15% van de hoofdsom met rente zulks met een minimum van € 100,00.

Artikel 8: Wijze van levering; eigendomsvoorbehoud

1. De levering van zaken door de leverancier aflevering ter plaatse waar de leverancier zijn bedrijf uitoefent.
2. De leverancier is niet gehouden de vervaardigde zaken in gedeelten af te leveren.
3. De opdrachtgever is gehouden zijn volledige medewerking te verlenen aan de aflevering van de krachtens de overeenkomst door de leverancier te leveren zaken. De opdrachtgever zal ook zonder daartoe te zijn aangehaald in verzuim zijn, indien hij de af te leveren zaken niet na eerste verzoek van de leverancier bij deze ophaalt of, indien aflevering aan zijn adres is overeengekomen, weigert de af te leveren zaken in ontvangst te nemen.
4. Indien de leverancier zaken door de leverancier aan de opdrachtgever geschiedt onder voorbehoud van de eigendom daarvan totdat de opdrachtgever al hetgeen heeft voldaan waartoe hij uit hoofde van de overeenkomst is gehouden, met inbegrip van rente en kosten.
5. Indien vervoer van de af te leveren zaken is overeengekomen, geschiedt dit voor rekening van de opdrachtgever, tenzij franco levering is overeengekomen. De opdrachtgever draagt steeds het risico tijdens het vervoer. Onder vervoer wordt mede begrepen transmissie van data door middel van het telefoonnet en elke daarmee vergelijkbare verzending met behulp van enig technische middel. Het aannemen van zaken door de leverancier wordt geacht als acceptatie, tenzij franco levering is overeengekomen. De opdrachtgever draagt steeds het risico tijdens het vervoer.
6. De leverancier is niet belast met het opstaan van de te leveren zaken, tenzij dit uitdrukkelijk is overeengekomen. Indien dit opslag plaatsvindt, geschiedt dit voor rekening en risico van de opdrachtgever.

Artikel 9: Termijn van levering

1. Een door de leverancier opgegeven termijn van levering heeft, tenzij schriftelijk en uitdrukkelijk wordt aangegeven dat het een uiterste termijn betreft, slechts een indicatieve strekking. De leverancier is niet gehouden de overeengekomen uiterste termijn, eerst in verzuim nadat de opdrachtgever hem in gebreke heeft gesteld.
2. De binding van de leverancier aan een overeengekomen uiterste termijn van levering vervalt indien de opdrachtgever wijziging in de specificaties van het werk wenst of de termijn van lid 1 van dit artikel van deze voorwaarden niet nakomt, tenzij de geringe betekenis van de wijziging of het geringe oponthoud de leverancier in redelijkheid niet noodzakelijk tot wijziging van de aanvankelijk door hem planmatig in de tijd vastgestelde inzet van productiecappaciteit.
3. De opdrachtgever is bij de uitvoering van de overeenkomst door de leverancier gehouden al datgene te doen, dat redelijkerwijs nodig of wenselijk is om een tijdige levering door de leverancier mogelijk te maken, zulks in het bijzonder door het onvrijwillig beantwoorden van vragen van de leverancier, het voorkomen van gebrekkige toeleveringen als bedoeld in lid 2 van artikel 6 en het inachtnemen van het bepaalde in lid 1 van artikel 12 en de leden 1 en 2 van artikel 18 van deze leveringsvoorwaarden.
4. Bij niet-naleving door de opdrachtgever van het in het vorige lid van dit artikel en het in lid 3 van artikel 7 bepaalde, is een overeengekomen uiterste termijn van levering niet meer bindend en is de opdrachtgever in verzuim zonder dat schriftelijke ingebrekestelling door de leverancier nodig is. De leverancier is alsdan, onverlet de hem krachtens de wet toekomende rechten, bevoegd de nakoming van de overeenkomst op te schorten totdat de opdrachtgever dit verzuim heeft hersteld. Daarna zal de leverancier de overeenkomst alsnog binnen een redelijke termijn uitvoeren.

Artikel 10: Onderzoek bij aflevering

1. De opdrachtgever is gehouden met bekwaame spoed na aflevering te onderzoeken of de leverancier de overeenkomst deugdelijk is nagekomen en is voorts gehouden de leverancier te terstond schriftelijk in kennis te stellen, zwaer hij het geleverde bij opdrachtgever dient het voorwerp bedoeld onderzoek en de desbetreffende kennisgeving te doen binnen uiterlijk 14 dagen na aflevering.
2. De leverancier is steeds gerechtigd een nieuwe deugdelijke prestatie in de plaats van een eerdere ondeugdelijke prestatie te leveren, tenzij de leverancier niet is niet juist.
3. De nakoming van de overeenkomst geldt tussen partijen als deugdelijk indien de opdrachtgever in gebreke is gebleven het onderzoek of de kennisgeving bedoeld in lid 1 van dit artikel tijdig te doen.
4. Indien de in het eerste lid van dit artikel bedoelde termijn van 14 dagen naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ook voor een zorgvuldig en alert opdrachtgever als onaanvaardbaar kort moet worden beschouwd, zal deze termijn worden verlengd tot uiterlijk het eerste moment waarop het onderzoek respectievelijk het in kennis stellen van de leverancier voor de opdrachtgever redelijkerwijs mogelijk is.
5. De prestatie van de leverancier geldt in elk geval tussen partijen als deugdelijk, indien de opdrachtgever het geleverde of een gedeelte van het geleverde in gebruik heeft genomen, heeft bewerkt of verwerkt, aan derden heeft geleverd, respectievelijk in gebruik heeft doen nemen, heeft doen bewerken of verwerken of aan derden heeft doen leveren, tenzij de opdrachtgever het geleverde in het eerste lid van dit artikel in acht heeft genomen.

Artikel 11: Inhoud en wijziging overeenkomst

De opdrachtgever draagt het risico van misverstanden ten aanzien van de inhoud en uitvoering van de overeenkomst indien die overeenkomst is gesloten in het verleden en niet is juist, niet tijdig of onvolledig ontvangen specificaties of andere mededelingen die mondeling of door een of de opdrachtgever daartoe aangewezen persoon zijn gedaan dan wel zijn overgebracht door middel van enig technisch middel zoals de telefoon, de fax en soortgelijke transmissiemedia.

Artikel 12: Zet-, druk- of andere proeven

1. De opdrachtgever is gehouden de door hem al dan niet op zijn verzoek van de leverancier ontvangen zet-, druk- of andere proeven zorgvuldig op fouden en gebreken te onderzoeken en deze met bekwaame spoed geoordeelde of goedgekeurde proeven terug te sturen aan de leverancier.
2. Goedkeuring van de proeven door de opdrachtgever geldt als erkenning dat de leverancier de aan de proeven voorafgaande werkzaamheden juist heeft uitgevoerd.
3. De leverancier is niet aansprakelijk voor afwijkingen, fouten en gebreken die onopgemerkt zijn gebleven in door de

opdrachtgever goedgekeurde of geoordeelde proeven.

4. De opdrachtgever is gerechtigd de vervaardigde proef voor de nakoming van de overeenkomst prijs in rekening gebracht, tenzij uitdrukkelijk is overeengekomen dat de kosten van deze proeven in de prijs zijn inbegrepen.

Artikel 13: Afwijkingen

1. Afwijkingen als van eenzijdigzijds het geleverde werk en anderszins het oorspronkelijke ontwerp, tekening, kopij of model respectievelijk de zet-, druk-, of andere proef, kunnen geen reden vormen voor afkorting, korting, ontbinding van de overeenkomst of schadevergoeding, indien zij van geringe betekenis zijn.
2. Bij een wijziging van de vraag of afwijkingen in het totaal van het werk al dan niet als gering moeten worden beschouwd, wordt een representatieve steekproef uit het werk in aanmerking genomen, tenzij het individueel bepaalde zaken betreft.
3. Afwijkingen die, alle omstandigheden in aanmerking genomen, in redelijkheid geen of een ondergeschikte invloed op de gebruikswaarde van het werk hebben, worden steeds geacht afwijkingen van geringe betekenis te zijn.
4. Meer- of minderleveringen ten opzichte van het overeengekomen aantal zijn toegestaan indien zij niet meer of minder bedragen dan de volgende percentages:
– opslag tot 20.000 en meer: 5%
– opslag van 20.000 en meer: 5%
Ten aanzien van meer- of minderleveringen van verpakkingsdrukwerk, etiketten en kettlingformulieren is evenwel steeds een percentage van 10% toegestaan. Het meerdere of het minder geleverde aantal wordt in rekening gebracht respectievelijk verrekend.
5. Ten aanzien van de kwaliteit en het gramgewicht van papier en karton worden als afwijkingen van geringe betekenis aangemerkt de afwijkingen die zijn toegestaan krachtens de tolerantienormen vermeld in de Algemene Verkoopvoorwaarden van de Vereniging van Papiergroothandelaren. De desbetreffende tolerantienormen zijn opgenomen in de Algemene Verkoopvoorwaarden van de Vereniging van Papiergroothandelaren. De desbetreffende voorwaarden van geringe betekenis aangemerkt. De desbetreffende voorwaarden liggen bij de leverancier ter inzage. De leverancier zal de opdrachtgever op diens verzoek kosteloos een exemplaar van deze voorwaarden toezenden.
6. Afwijkingen in de overige door de leverancier gebruikte materialen en halffabrikaten die zijn toegestaan volgens de op de levering van deze materialen en halffabrikaten betrekking hebbende verkoopvoorwaarden, worden als afwijkingen van geringe betekenis aangemerkt. De desbetreffende voorwaarden liggen bij de leverancier ter inzage. De leverancier zal de opdrachtgever op diens verzoek kosteloos een exemplaar van deze voorwaarden toezenden.

Artikel 14: Duurovereenkomsten; periodieke uitgaven

1. Een overeenkomst tot de vervaardiging van een periodieke uitgave geldt, indien terzake niet uitdrukkelijk en schriftelijk anders is overeengekomen, voor onbepaalde tijd en kan slechts door opzegging worden beëindigd met inachtneming van een opzeggetermijn. Deze opzeggetermijn is een jaar indien het ene productielooftijd betreft die viermaal per jaar of vaker verschijnt en 6 maanden indien het een periodieke uitgave betreft die minder vaak verschijnt.
2. Onder een periodieke uitgave als bedoeld in lid 1 van dit artikel wordt verstaan een uitgave die regelmatig verschijnt.
3. Onder vervaardiging in de zin van het eerste lid van dit artikel wordt verstaan de vervaardiging van halfjaarlijkse of hulpmiddelen zoals losse katemen, litho- en zetwerk alsmede werkzaamheden tot afwerking en tot de verspreiding van de uitgave.
4. Een overeenkomst als bedoeld in dit artikel kan slechts door middel van een aangeekende of met ontvangstbevestiging zo lang wordt voortgezet als de opdrachtgever de uitgave aanvaardt.
5. Van het bepaalde in dit artikel kan slechts bij schriftelijke overeenkomst worden afgeweken.

Artikel 15: Auteursrechten etc.

1. De opdrachtgever garandeert de leverancier, dat door de nakoming van de overeenkomst en meer door de vervaardiging of het openbaar maken van de van de leverancier ontvangen zaken zoals kopij, zetsel, modellen, tekeningen, fotografische opnamen, litho-, films, informatiedragers, computerprogramma's, databestanden etc. geen inbreuk wordt gemaakt op rechten die derde partijen in het bezit hebben.
2. De opdrachtgever aanvaardt de aanspraken van auteurs, nationale, supranationale of internationale regelgeving op het gebied van het auteursrecht of het recht van de industriële eigendom dan wel het recht met betrekking tot de onrechtmatige daad. De opdrachtgever vrijwaart de leverancier zo ver als buiten rechte voor alle aanspraken die derden krachtens evenbedoelde wet of regelgeving geldend kunnen maken.
3. Indien ten aanzien van de juistheid van de door derden gepretendeerde rechten als bedoeld in lid 1 van dit artikel gerede twijfel ontstaat of blijft bestaan, is de leverancier gerechtigd met name de nakoming van de overeenkomst op te schorten tot het moment waarop in rechte onherroepelijk kan vast te staan dat de leverancier door de nakoming van de overeenkomst geen inbreuk op deze rechten maakt. Daarna zal de leverancier de order alsnog binnen een redelijke termijn uitvoeren.
4. Indien de leverancier schriftelijk anders is overeengekomen, blijft de leverancier steeds de rechthebbende op het auteursrecht dat kan ontstaan op de door hem bij de nakoming van de overeenkomst vervaardigde werken zoals kopij, zetsel, ontwerp tekeningen, modellen, werk- en detailtekeningen, informatiedragers, computerprogramma's, databestanden, fotografische opnamen, litho-, films en soortgelijke producties en hulpmiddelen ook als desbetreffende werkzaamheden als afzonderlijke posit in het aanbod of op de factuur zijn vermeld.
5. De door de leverancier volgens zijn vormgeving te leveren of geleverde zaken zoals kopij, zetsel, ontwerp tekeningen, modellen, werk- en detailtekeningen, informatiedragers, computerprogramma's, databestanden, fotografische opnamen, litho-, films en soortgelijke producties, stempelen en randapparatuur, blijven het eigendom van de leverancier, ook als deze als aparte post op de offerte, in het aanbod of de factuur zijn vermeld.
6. De leverancier is niet gehouden de in lid 1 bedoelde zaken aan de opdrachtgever af te geven.
7. De leverancier is niet gehouden de in het eerste lid van dit artikel bedoelde zaken voor de opdrachtgever te bewaren. Indien de leverancier en de opdrachtgever overeenkomsten dat deze zaken door de leverancier zullen worden bewaard, geschiedt dit op voorwaarde dat de leverancier instaat voor de geschiktheid tot herhaald gebruik.
8. De leverancier is niet gehouden de in het eerste lid van dit artikel bedoelde zaken voor de opdrachtgever te bewaren. Indien de leverancier en de opdrachtgever overeenkomsten dat deze zaken door de leverancier zullen worden bewaard, geschiedt dit op voorwaarde dat de leverancier instaat voor de geschiktheid tot herhaald gebruik.

Artikel 16: Eigendom productiemiddelen etc.

1. Alle door de leverancier vervaardigde zaken zoals productiemiddelen, halffabrikaten en hulpmiddelen en met name zetsel, ontwerp tekeningen, modellen, werk- en detailtekeningen, informatiedragers, computerprogramma's, databestanden, fotografische opnamen, litho-, films, micro-en macromontages, drukplaten, zeefdrukvormen, diepduiklijnen, stypen, stansemsen en -vormen, (folie-)pregvormen, stempelen en randapparatuur, blijven het eigendom van de leverancier, ook als deze als aparte post op de offerte, in het aanbod of de factuur zijn vermeld.
2. De leverancier is niet gehouden de in lid 1 bedoelde zaken aan de opdrachtgever af te geven.
3. De leverancier is niet gehouden de in het eerste lid van dit artikel bedoelde zaken voor de opdrachtgever te bewaren. Indien de leverancier en de opdrachtgever overeenkomsten dat deze zaken door de leverancier zullen worden bewaard, geschiedt dit op voorwaarde dat de leverancier instaat voor de geschiktheid tot herhaald gebruik.
4. De leverancier is niet gehouden de in het eerste lid van dit artikel bedoelde zaken voor de opdrachtgever te bewaren. Indien de leverancier en de opdrachtgever overeenkomsten dat deze zaken door de leverancier zullen worden bewaard, geschiedt dit op voorwaarde dat de leverancier instaat voor de geschiktheid tot herhaald gebruik.

Artikel 17: Eigendom opdrachtgever, pandrecht

1. De leverancier zal de door de opdrachtgever in het kader van de nakoming van de overeenkomst te zijn toegezonden zaken bewaren met de zorg van een goed bewaarder.
2. Onverminderd het bepaalde in het vorige lid van dit artikel, draagt de opdrachtgever tijdens de bewaring alle risico's ten aanzien van de in lid 1 bedoelde zaken. De opdrachtgever dient desgewenst zelf een verzekering voor dit risico af te

sluiten.
3. De opdrachtgever is gehouden er voor zorg te dragen dat er, voorafgaande aan de verstrekking aan de leverancier van kopij, een tekening, ontwerp, een fotografische opname of een informatiedrager, een duplicaat van deze zaken wordt gemaakt. De opdrachtgever dient deze onder zich te houden voor het geval de afgegeven zaken tijdens de bewaring door de leverancier verloren gaan of anderszins beschadigd, onbruikbaar worden. In dat geval dient de opdrachtgever de leverancier op verzoek tegen vergoeding van materiaalkosten een nieuw exemplaar te verstrekken.
4. De opdrachtgever verleent de leverancier pandrecht op alle zaken die in het kader van de nakoming van de overeenkomst door de leverancier in het bezit van de leverancier worden gebracht, zulks tot meerdere zekerheid van al hetgeen de opdrachtgever in welke hoedanigheid en uit welke hoofde ook aan de leverancier verschuldigd mocht zijn, niet opesbare en voorwaardelijke schulden daaronder mede begrepen.

Artikel 18: Door de opdrachtgever aangeleverde materialen en producten

1. Indien de opdrachtgever met de leverancier is overeengekomen, dat de opdrachtgever materiaal of producten ter bedrukking of ter verwerking zal aanleveren, dient hij voor de levering van het materiaal en de producten te zorgen en de normale planmatige productie als tijdig en deugdelijk te beschouwen wijze. De opdrachtgever zal hiertoe instructies van de leverancier vragen.
2. De opdrachtgever is gehouden naast het voor de overeengekomen prestatie benodigde materiaal of de daarvoor benodigde producten, tevens voor de desbetreffende verwerking redelijke hoeveelheid voor proeven, inschiet e.d. te leveren. De opdrachtgever zal hiertoe de opgave van de leverancier vragen. De opdrachtgever staat er voor, in dat de leverancier een voldoende hoeveelheid zal ontvangen. De bevestiging van ontvangst van het materiaal of de producten wordt de leverancier als toewijding aan de levering van voldoende of op de vervoersdocumenten vermelde hoeveelheid is ontvangen.
3. De leverancier is niet gehouden de van de opdrachtgever ontvangen zaken voorafgaande aan de bedrukking of de bewerking op de geschiktheid hiertoe te onderzoeken.
4. Indien de leverancier materiaal of producten wordt gesteld voor het te kort schieten in de nakoming van de overeenkomst als dat zijn oorzaak vindt in buitengewone of in redelijkheid voor de leverancier onvoorzienbare verwerkingsmogelijkheden voortvloeiend uit de aard van de door de opdrachtgever aangeleverde materialen of producten en evenmin als dat de leverancier is van oordeel als niet aansprakelijk voor de leverancier getoonde monster en de later door de opdrachtgever voor de oplage aangeleverde materialen of producten.
5. De leverancier staat niet in voor eigenschappen als houdbaarheid, hechting, glans, kleur, licht- of kleurechttheid of slijfbaarheid indien de opdrachtgever niet uiterlijk bij het aangaan van de overeenkomst opgave heeft gedaan van de eigenschappen en de aard van de door hem aangeleverde materialen of producten en niet deugdelijke informatie heeft verstrekt over de toegepaste voorbewerkingen en de toegepaste oppervlaktebewerkingen.
6. Indien de leverancier is overeengekomen, kan de leverancier noch aansprakelijk worden gesteld voor het loslaten, kleven, smetten, veranderen van glans of kleur, noch voor het beschadigen van door hem van de opdrachtgever ontvangen en door hem te bedrukken of te bewerken materiaal en producten als deze voorbewerking hebben ondergaan zoals door het aanbrengen van lak, vernis of anti-smetpoeder.
7. De opdrachtgever is gehouden de leverancier op bijzondere moeilijkheden of gezondheidsrisico's tijdens de bedrukking of bewerking van de door hem aangeleverde materialen en producten te wijzen.
8. Indien de leverancier is gerechtigd over de resten zoals snijafval etc. van de door de opdrachtgever aangeleverde materialen en producten te beschikken als ware deze zijn eigendom. De opdrachtgever is op verzoek van de leverancier gehouden de onbruikbare materialen en producten alsmede de evenbedoelde resten bij de leverancier af te halen.

Artikel 19: Overmacht

1. Torkortomingen van de leverancier in de nakoming van de overeenkomst kunnen niet aan hem worden toegerekend, indien zij niet te wijten zijn aan zijn schuld, noch krachtens de wet, de overeenkomst of het verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komen.
2. Torkortomingen van de leverancier in de nakoming van de overeenkomst ten gevolge van oorlog, mobilisatie, onlusten, overstroming, gesloten scheepvaart, andere storingen in het vervoer, stagnatie in, respectievelijk beperking of stopzetting van de levering door openbare nutsbedrijven, gebrek aan kolen, gas, aardolieproducten, andere middelen tot energieopwekking, brand, machinebreuk en andere ongevallen, stakingen, uitsluitingen, acties van vakbonden, uitvoerbeperkingen, andere maatregelen van overheidswege, niet-levering van noodzakelijke materialen en halfabrikaten door derden, het opzet of gove schuld van de leverancier en andere soortgelijke omstandigheden, worden aangemerkt als niet aan de leverancier toe te rekenen en geven de opdrachtgever geen recht tot ontbinding van de overeenkomst of tot schadevergoeding.

Artikel 20: Aansprakelijkheid

1. De aansprakelijkheid van de leverancier uit hoofde van de overeenkomst met opdrachtgever is beperkt tot een zodanig bedrag als naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid in verhouding staat tot de overeengekomen prijs.
2. De leverancier is niet aansprakelijk voor schade van welke aard ook die voortvloeit uit de nakoming van de vervaardigde zaken na aflevering in gebruik heeft genomen, heeft bewerkt of verwerkt, aan derden heeft geleverd, respectievelijk in gebruik heeft doen nemen, heeft doen bewerken of verwerken of aan derden heeft doen leveren.
3. De leverancier is voorts niet aansprakelijk voor schade in de vorm van aanmerking of vermindering goedgevoel in het bedrijf of het beroep van de opdrachtgever.
4. De leverancier is eveneens niet aansprakelijk voor schade aan door hem van de opdrachtgever ontvangen en door de leverancier te bedrukken, te bewerken of te verwerken materiaal of producten, indien de opdrachtgever de leverancier niet uiterlijk bij het aangaan van de overeenkomst opgave heeft gedaan van de eigenschappen en de aard van deze materialen of producten en deugdelijke informatie heeft verstrekt over de toegepaste voorbewerkingen en de toegepaste oppervlaktebewerkingen.
5. Indien de leverancier terzake van enige schade, waarvoor hij krachtens de overeenkomst met de opdrachtgever c.q. deze leveringsvoorwaarden niet aansprakelijk is, door een derde aansprakelijk wordt gesteld, zal de opdrachtgever hem terzake volledig vrijwaren en de leverancier alles vergoeden wat hij aan deze derde dient te voldoen.

Artikel 21: Geschillen; Scheidsrecht voor de Grafische Industrie

1. Alle geschillen, welke mochten ontstaan naar aanleiding van de overeenkomst tussen de opdrachtgever en de leverancier dan wel van nadere tussen hen gesloten overeenkomsten, zullen worden beslecht door arbitrage overeenkomstig het reglement van de Stichting Scheidsrecht voor de Grafische Industrie, gevestigd te Amstelveen aan de Startbaan 10 (postbus 220, 1180 AE Amstelveen).
2. De in het vorige lid van dit artikel bedoelden arbitrale geschillenbeslechting is slechts van toepassing indien tenminste een van partijen ten tijde van het sluiten van de overeenkomst is aangesloten bij het Koninklijk Verbond van de door hem te verrichten prestatie althans niet wezenlijk van de oorspronkelijk overeengekomen prestatie afwijkt.
3. Een geschil is aanwezig, wanneer één van partijen verklaart dat dit het geval is.
4. De arbiters zullen recht spreken als goede mannen naar billijkheid, zonder aan de strenge regelen van het recht gebonden te zijn.

Artikel 22: Toepasselijk recht

De overeenkomst tussen de leverancier en de opdrachtgever wordt beheerst door het Nederlandse recht.